

Poglavlje 26

Αἰσώπειος μῦθος 1

O tekstu

Poučna priča o savezništvu orla i lisice, o izdaji i božjoj kazni, dio je zbirke Ezopovih basna (Μῦθοι); iako su one prvi put u proznu zbirku okupljene oko 300. pr. Kr., u obliku u kojem su do nas došle zapravo su prozne parafraze kasnijih Babrijevih jampskeh pjesama (I./II. st. po Kr.) i radovi škola retorike različitih vremena.

Jednu je inačicu basne o orlu i lisici obradio već pjesnik Arhiloh (Αρχίλοχος, oko 650. pr. Kr.), drugu donose latinski stihovi oslobođenog rimskog roba Fedra (Phaedrus, oko 15. pr. Kr. – 50. po Kr.).

Pročitajte naglas grčki tekst.

Aesop. Fabulae 1

ΑΕΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΣ

Ἄετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλίαν πρὸς ἀλλήλους σπεισάμενοι πλησίον ἔχαυτῶν οἰκεῖν διέγνωσαν βεβαίωσιν φιλίας τὴν συνήθειαν ποιούμενοι. καὶ δὴ ὁ μὲν ἀναβὰς ἐπὶ τι περίμηκες δένδρον ἐνεοττοποιήσατο, ἡ δὲ εἰς τὸν ὑποκείμενον θάμνον ἔτεκεν. ἐξελθούσης δέ ποτε αὐτῆς ἐπὶ νομὴν ὁ ἀετὸς ἀπορῶν τροφῆς καταπτὰς εἰς τὸν θάμνον καὶ τὰ γεννήματα ἀναρπάσας μετὰ τῶν αὐτοῦ νεοττῶν κατεθοινήσατο. ἡ δὲ ἀλώπηξ ἐπανελθοῦσα ώς ἔγνω τὸ πραχθέν, οὐ μᾶλλον ἐπὶ τῷ τῶν νεοττῶν θανάτῳ ἐλυπήθη, ὅσον ἐπὶ τῆς ἀμύνης· χερσαίᾳ γὰρ οὖσα πετεινὸν διώκειν ἥδυνάτει. διόπερ πόρρωθεν στᾶσα, ὃ μόνον τοῖς ἀσθενέσιν καὶ ἀδυνάτοις ὑπολεί-

πεται, τῷ ἔχθρῷ κατηράτο. συνέβη δὲ αὐτῷ τῆς εἰς τὴν φιλίαν ἀσεβείας οὐκ εἰς μακρὰν δίκην ὑποσχεῖν. θυόντων γάρ τινων αὗγα ἐπ’ ἄγροῦ καταπτὰς ἀπὸ τοῦ βωμοῦ σπλάγχνον ἔμπυρον ἀνήνεγκεν· οὗ κομισθέντος ἐπὶ τὴν καλιὰν σφοδρὸς ἐμπεσὼν ἀνεμος ἐκ λεπτοῦ καὶ παλαιοῦ κάρφους λαμπρὰν φλόγα ἀνῆψε. καὶ διὰ τοῦτο καταφλεχθέντες οἱ νεοττοί — καὶ γὰρ ἦσαν ἔτι ἀτελεῖς οἱ πτηνοὶ — ἐπὶ τὴν γῆν κατέπεσον. καὶ ἡ ἀλώπηξ προσδραμοῦσα ἐν ὅψει τοῦ ἀετοῦ πάντας αὐτοὺς κατέφαγεν.

ὁ λόγος δηλοῖ, ὅτι οἱ φιλίαν παρασπονδοῦντες, καὶ τὴν τῶν ἡδικημένων ἐκφύγωσι κόλασιν, ἀλλ’ οὕν γε τὴν ἐκ θεοῦ τιμωρίαν οὐ διακρούσονται.

Analiza i komentar

ΑΕΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ

ΑΕΤΟΣ § 82

ΑΛΩΠΗΞ § 115

Ἄετὸς καὶ ἀλώπηξ
 φιλίαν
 πρὸς ἀλλήλους
 σπεισάμενοι
 πλησίον ἔστων
 οίκεῖν
 διέγνωσαν
 βεβαίωσιν
 φιλίας
 τὴν συνήθειαν
 ποιούμενοι.

Ἄετὸς § 82

ἀλώπηξ § 115

φιλίαν § 90

πρὸς ἀλλήλους § 435; § 212
σπεισάμενοι σπένδω med. sklopi savez; n. pl. m. r. ptc. aor. med.
πλησίον ἔαυτῶν § 417; § 208
οἰκεῖν οἰκέω stanovati, nastavati; inf. prez. akt.
διέγνωσαν διαγιγνώσκω s inf. odlučiti što; 3. l. pl. ind. aor. akt.
βεβαίωσιν § 165
φιλίας § 90
τὴν συνήθειαν § 90
ποιούμενοι ποιέω τινά τι koga ili što činiti čime; n. pl. m. r. ptc. prez.
 medpas.

καὶ δὴ
ό μὲν
ἀναβὰς
 ἐπί τι περίμηκες δένδρον
 ἐνεοττοποιήσατο,
ἡ δὲ
 εἰς τὸν ὑποκείμενον θάμνον
ἔτεκεν.

καὶ δὴ kombinacija čestica povezuje rečenicu s prethodnom najavljujući što važno ili zanimljivo: i onda...
ό μὲν... **ἡ δὲ...** koordinacija subjekata s pomoću čestica; § 370.1
ἀναβὰς ἀναβαίνω uzaći, popeti se, *ovdje* uzletjeti; n. sg. m. r. ptc. aor. akt.
ἐπί τι § 40
ἐπί... **δένδρον** § 436; § 82
τι § 217
περίμηκες § 153
ἐνεοττοποιήσατο νεοσσοποιέω, atički νεοττοποιέω saviti gnijezdo, izleći jaja; 3. l. sg. ind. aor. med.
εἰς τὸν... **θάμνον** § 419; § 82; § 375
ὑποκείμενον ὑπόκειμαι ležati ispod, biti ispod; a. sg. m. r. ptc. prez.
 medpas.
ἔτεκεν τίκτω roditi, (za životinje) okotiti se; 3. l. sg. ind. aor. akt.

ἐξελθούσης
δέ ποτε
αὐτῆς

ἐπὶ νομὴν
 ὁ ἀετὸς
 ἀπορῶν
 τροφῆς
 καταπτὰς
 εἰς τὸν θάμνον
 καὶ
 τὰ γεννήματα
 ἀναρπάσας
 μετὰ τῶν αὔτοῦ νεοττῶν
 κατεύθιοινήσατο.

ἐξελθούσης ἐξέρχομαι izaći; g. sg. ž. r. ptc. aor. akt.
δέ ποτε § 40; čestica δέ povezuje rečenicu s prethodnom: a...
αὐτῆς § 207
ἐπὶ νομὴν § 436; § 90
ὁ ἀετὸς § 82
ἀπορῶν ἀπορέω τινός ne znati što da radi, nemati što; n. sg. m. r. ptc.
 prez. akt.
τροφῆς § 90
καταπτὰς καταπέτομαι sletjeti; n. sg. m. r. ptc. aor. akt.
εἰς τὸν θάμνον § 419; § 82
τὰ γεννήματα § 123
ἀναρπάσας ἀναρπάζω ugrabiti; n. sg. m. r. ptc. aor. akt.
μετὰ τῶν... νεοττῶν § 430; § 82; § 375
αὐτοῦ § 209.1
κατεύθιοινήσατο καταθιοινάω (i med.) gostiti se; 3. l. sg. ind. aor. med.

ἡ δὲ ἀλώπηξ
 ἐπανελθοῦσα
 ὡς ἔγνω
 τὸ πραχθέν,
 οὐ μᾶλλον
 ἐπὶ τῷ τῶν νεοττῶν θανάτῳ
 ἐλυπήθη,
 ὅσον

ἐπὶ τῆς ἀμύνης·
χερσαίᾳ γὰρ οὖσα
πετεινὸν διώκειν
ἡδυνάτει.

ἡ δὲ ἀλώπηξ § 115; čestica δέ povezuje rečenicu s prethodnom i ističe pro-mjenu subjekta (u odnosu na ὁ ἀετός): a...
ἐπανελθοῦσα ἐπανέρχομαι vratiti se; n. sg. ž. r. ptc. aor. akt.
ώς veznik uvodi vremensku rečenicu; § 487
ἔγνω γιγνώσκω saznati, shvatiti; 3. l. sg. ind. aor. akt.
πò πραχθέν § 373; πράσω, atički πράττω činiti; a. sg. s. r. ptc. aor. pas.
οù μᾶλλον... δσον... koordinacija; § 204.3
ἐπὶ τῷ... θανάτῳ § 436; § 82; § 375
τῶν νεοτεῶν § 82
έλυπήθη λυπέω pas. biti žalostan; 3. l. sg. ind. aor. pas.
δσον § 219
ἐπὶ τῆς ἀμύνης § 436; § 90
χερσαίᾳ § 103
γὰρ čestica najavljuje iznošenje dokaza prethodne tvrdnje: naime...
οὖσα εἰμί biti; n. sg. ž. r. ptc. prez. (akt.)
πετεινὸν § 103
διώκειν διώκω progoniti, slijediti; inf. prez. akt.
ἡδυνάτει ἀδυνατέω biti nemoguće, ne biti u stanju; 3. l. sg. impf. akt.

διόπερ
πόρρωθεν
στᾶσα,
δέ μόνον
τοῖς ἀσθενέσιν
καὶ ἀδυνάτοις
ὑπολείπεται,
τῷ ἐχθρῷ
κατηρᾶτο.

στᾶσα ἵστημι intr. stajati; n. sg. ž. r. ptc. aor. akt.
δέ § 215

μόνον § 204.2

τοῖς ἀσθενέσιν § 373; § 153

ἀδυνάτοις § 106

ὑπολείπεται ὑπολείπω pas. ostati; 3. l. sg. ind. prez. medpas.

τῷ ἔχθρῳ § 373; § 103

κατηράτο καταράμαι prokleti; 3. l. sg. impf. (medpas.)

συνέβη δὲ

αὐτῷ

τῆς

εἰς τὴν φιλίαν

ἀσεβείας

οὐκ εἰς μακρὰν

δίκην ὑποσχεῖν.

συνέβη συμβαίνω dogoditi se; 3. l. sg. ind. aor. akt.

δὲ čestica δέ povezuje rečenicu s prethodnom: a...

αὐτῷ § 207

τῆς... ἀσεβείας § 90; § 375

εἰς τὴν φιλίαν § 419; § 90

οὐκ εἰς μακρὰν (sc. ὥραν) fraza: ne zadugo, ubrzo; § 419; § 103

δίκην § 90

ὑποσχεῖν ὑπέχω trpjeti; inf. aor. akt.

θυόντων γάρ τινων

αἴγα

ἐπ' ἀγροῦ

καταπτὰς

ἀπὸ τοῦ βωμοῦ

σπλάγχνον

ἔμπυρον

ἀνήνεγκεν·

οὗ κομισθέντος

ἐπὶ τὴν καλιὰν

σφοδρὸς

ἐμπεσὼν
 ἀνεμος
 ἐκ λεπτοῦ καὶ παλαιοῦ κάρφους
 λαμπρὰν φλόγα
 ἀνῆψε.

θυσόντων θύω žrtvovati, prinositi žrtvu; g. pl. m. r. ptc. prez. akt.
γάρ τινων § 40
γάρ čestica najavljuje iznošenje dokaza prethodne tvrdnje: naime...
τινων § 217
αἴγα § 115
ἐπ' ἀγροῦ § 68; § 436; § 82
καταπτὰς καταπέτομαι sletjeti; n. sg. m. r. ptc. aor. akt.
ἀπὸ τοῦ βωμοῦ § 423; § 82
σπλάγχνον § 82
ἔμπυρον § 106
ἀνήνεγκεν ἀναφέρω odnijeti; 3. l. sg. ind. aor. akt.
οῦ § 215
κομισθέντος κομίζω donijeti; g. sg. s. r. ptc. aor. pas.
ἐπὶ τὴν καλιὰν § 436; § 90
σφοδρὸς § 103
ἐμπεσὼν ἐμπίπτω pasti na što, raspiriti; n. sg. m. r. ptc. aor. akt.
ἀνεμος § 82
ἐκ... κάρφους § 424; § 153
λεπτοῦ... παλαιοῦ § 103
λαμπρὰν § 103
φλόγα § 115
ἀνῆψε ἀνάπτω zapaliti; 3. l. sg. ind. aor. akt.

καὶ διὰ τοῦτο
 καταφλεγθέντες
 οἱ νεοττοὶ —
 καὶ γὰρ
 ἥσαν
 ἔτι ἀτελεῖς
 οἱ πτηνοὶ —
 ἐπὶ τὴν γῆν

κατέπεσον.

διὰ τοῦτο § 428; § 213.2

καταφλεγμέντες καταφλέγω pas. izgorjeti; n. pl. m. r. ptc. aor. pas.

οἱ νεοττοὶ § 82

καὶ γὰρ § 517

ῆσαν εἰμί biti; 3. l. pl. impf. (akt.)

ἀτελεῖς § 153

οἱ πτηνοὶ § 373; § 103

ἐπὶ τὴν γῆν § 436; § 106

κατέπεσον καταπίπτω pasti; 3. l. pl. ind. aor. akt.

καὶ ἡ ἀλώπηξ

προσδραμοῦσα

ἐν ὅψει

τοῦ ἀετοῦ

πάντας αὐτοὺς

κατέφαγεν.

ἡ ἀλώπηξ § 115

προσδραμοῦσα προστρέχω pritrčati; n. sg. ž. r. ptc. aor. akt.

ἐν ὅψει § 426; § 165

τοῦ ἀετοῦ § 82

πάντας § 193

αὐτοὺς § 207

κατέφαγεν κατεσθίω pojesti; 3. l. sg. ind. aor. akt.

ὅ λόγος δηλοῖ,
 ὅτι
 οἵ φιλίαν παρασπονδοῦντες,
 καὶ τὴν
 τῶν ἡδικημένων
 ἐκφύγωσι
 κόλασιν,
 ἀλλ' οὖν γε
 τὴν
 ἐκ θεοῦ
 τιμωρίαν
 οὐ διακρούσονται.

ὅ λόγος § 82; ovdje u značenju „basna”, LSJ s. v. V.1

δηλοῖ δηλώω pokazati; 3. l. sg. ind. prez. akt.

ὅτι veznik uvodi izričnu rečenicu, § 467

οἱ... παρασπονδοῦντες § 373; παρασπονδέω prekršiti sporazum ili vjeru; n.
 pl. m. r. ptc. prez. akt.; § 375; poimeničenje članom § 373

φιλίαν § 90

καὶ... ἐκφύγωσι..., οὐ διακρούσονται § 480; dopusna rečenica uvedena s
 καὶ εἰ (ἄν); ἐκφεύγω izbjeci; 3. l. pl. konj. aor. akt.; διακρούω med.
 izmicati; 3. l. pl. ind. fut. med.

τὴν... κόλασιν § 165; § 375

τῶν ἡδικημένων § 373; subjektni genitiv uz κόλασιν; ἀδικέω nanositi ne-
 pravdu; g. pl. m. r. ptc. perf. medpas.

ἀλλ' οὖν γε § 68; § 40; § 519.1

τὴν... τιμωρίαν § 90; § 375

ἐκ θεοῦ § 424; § 82